

Oponentský posudek diplomové práce

Práci předložila: Natálie Richterová

Název práce: Formování a povaha vztahů mezi neziskovými organizacemi a státem. Případová studie
Meta, o.p.s.

Oponoval: Ondřej Klípa

Diplomová práce Natálie Richterové je velmi detailní a zdařilou případovou studií vztahu státu (na úrovni státní správy i samospráv) a nestátní neziskové organizace. Autorka přesvědčivě dokázala, že umí pracovat s literaturou, umí naplánovat a provést výzkum a získaná data vyhodnotit. Natálie ve své práci velmi dobře zpracovala metodiku výzkumu a úspěšně ji aplikovala. Pozornost věnovaná metodice místy vede až k jejímu „nadužití“, např. v případě „zúčastněného pozorování“ jde v popisovaném výzkumu o pasivní účast autorky na třech akcích (konference a kulaté stoly). Obvykle se však tato metoda užívá v etnografickém výzkumu, kdy jde o co největší (a dlouhodobou) míru zapojení výzkumníka do života zkoumané komunity. To však není nic, co by ubíralo na kvalitě diplomové práce.

Drobným metodologickým nedostatkem může být nestanovení časového omezení výzkumu. Zkoumaný případ má sice zřetelný počátek (vznik organizace), ale chybí mu nějaké logické ukončení. Studium případu „do současnosti“ totiž naráží na velké riziko, kterým je neustálý – a ve sledované tematice nyní celkem dynamický – vývoj. Práce s otevřeným koncem tak nikdy nebude zcela „aktuální“.

Velmi dobře a důkladně se Natálie věnuje také teoretickému podloží pro svůj výzkum. Zde je chvályhodné zejména to, jak dokáže využívat teoretické poznatky během analýzy výzkumných dat, tedy v celém textu své práce. V pracích této kategorie totiž teoretická báze plní zhusta roli pouze jakéhosi „povinného úvodu“, zbaveného svého původního smyslu, a dál už se v textu až na výjimky neobjevuje. K plné spokojenosti hodnotitele by přispělo, kdyby se Natálie pokusila své výzkumné téma více problematizovat. Vyskytlo se ve studované literatuře něco, o čem měla pochyby, co by stálo za důkladnější prošetření a co se právě studiem případu o. p. s. Meta pokusí ověřit či vyvrátit? Takové otázky si Natálie neklade, tudíž ani není zcela zřejmé, proč zrovna tento případ by měl obohatit vědecké poznání na téma vztahu NNO a státu. Výzkumná otázka („Jaký je charakter vztahů mezi neziskovou organizací a státem?“) na žádný identifikovaný problém – kromě dosud nízké pozornosti věnované uvedenému vztahu – nenavazuje. Práce tak ulpívá v přílišné popisnosti.

Mírné výhrady mám také k některým formulacím a tvrzením v textu. Např. hned na první straně úvodu autorka zmiňuje „nárůstu vztahů a kooperace mezi státem a neziskovým sektorem“ v ČR koncem 90. let, což v následujícím odstavci zas zpochybňuje. Nepříliš vhodný mi také přijde několikrát opakovaný výraz (stejně jako celé vyznění příslušných pasáží), že se organizace pod tlakem státu „uchyluje k profesionalizaci“. Jak je přitom zřejmé i z autorčiny analýzy, profesionalizace není nějaké násilně prováděné „nutné zlo“, ale spíše přirozený vývoj, který je pro organizaci všestranně výhodný, aniž by tím ztratila něco ze svých původních ideálů.

V celkovém hodnocení však práci považuji za mimořádně povedenou, postavenou na solidním výzkumu a velmi pečlivé analýze. Práce se navíc dotýká aktuální celospolečenské otázky, takže může být užitečná nejen zkoumané organizaci samotné, ale i širšímu publiku.

Návrh hodnocení: výborně